

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

„Vedeți, fraților, să nu fie cumva în vreunul din voi inima vicleană a necredinței, depărtându-se dela Dumnezeu cel viu.“

Evrei 3, 12.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

CHEMARE

către iubitul nostru cler și popor românesc din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș.

În ziua de 27 Februarie, se împlineste un an de zile de când M. S. REGELE CAROL al II-lea a întărit cu Inalta Sa iscălitură Constituția cea nouă a Țării Românești, ce a rodit din frământarea sufletului Său mare închinat poporului român, cu toate podoabele, pe care i Le-a hărăzit Atotputernicul Dumnezeu.

Gândindu-ne la tot ceceae însemnează pentru Țara Românească și pentru strângerea rândurilor între toți fiii neamului, această Constituție, noi arhipăstoriile celor două biserici românești din Ardeal, am găsit de cuviință a ne apropia rândurile și inima într'un singur simțământ de slavă, întocmai cum făceau odinioară, în zilele mari ale neamului, înaintașii noștri de glorioasă pomenire, care au cinstit scaunele arhieresti dela Sibiu și dela Blaj.

Iubiții noștri fii sufletești,

Inceputul anului trecut ne găsisse în mari frământări, în mijlocul unor lupte între frați, ce ne îroseau puterile în jurul unor dispute mărunte, în loc de a închina aceste puteri operei de consolidare a Statului.

Totul era contestat în viața noastră publică.

Nu era hotărâre de guvernământ, nu era persoană, autoritate, valoare morală, lege și chiar Constituția, care să nu fi fost supuse îndoelilor, care să nu formeze obiect de controverse și de ceartă continuă.

Cu asemenea metode, nu putea înainta această țară.

Mai ales în această epocă, la scurt timp după unirea națională, trebuia ca toate gândurile și puterile noastre, să fie închinare acțiunii comune și încheiate de întărire a Neamului și a Statului.

Dumnezeu însă, a binevoit să aducă și această stare mult dorită, prin înțelepciunea Rege-

lui nostru prea iubit, care a avut voința de a merge drept la ținta salvatoare, scoțând Țara din frământarea care o slăbea din zi în zi. Iar în acțiunea pornită M. S. REGELE a făcut apel la toți românii, ca să vină în ajutorul și în slujba ei.

Pătrunși de spiritul acelei calde solidarități, care vibrează în litera noii Constituții și recunoscători lui Dumnezeu pentru înțelepciunea, puterea de muncă și înflăcărata dragoste de neam, ce a bine voit a sădi în sufletul Suveranului nostru, noi chemăm poporul binecuvântatului Ardeal la sărbătoarea aniversării Constituției, care va avea loc în ziua de 27 Februarie în cetatea sfintelor împliniri naționale, la Alba Iulia.

România întregă va prăznuți în această zi, roadele strălucite ale unui an de muncă stăruitoare, desfășurată cu încredere și cu elan răscolitor de către M. S. REGELE CAROL II.

Fiecare oraș, fiecare sat, va fi în sărbătoare, așa cum se cuvine în ziua de aniversare a celei mai de seamă dintre biruințele românești dela Unire încoace.

Ardealul tradițiilor naționale trebuie să prăznuiască, osebit de toate sărbătorile locale, ziua aceasta care a deschis azi porțile înfrățirii și a redeșteptării noastre.

Iubit popor românesc,

În slujba operei de înfăptuire și de înfrățire trebuie să se găsească și acum, ca întotdeauna, sfintele noastre biserici strămoșești.

Cine nu știe că de câte ori s'a petrecut un eveniment important în trecutul neamului nostru, a fost de față cu ajutorul ei, cu binecuvântarea ei.

Cu atât mai mult se cuvine azi ca biserica să fie angajată la această operă de renaștere

națională, care nu e o acțiune de caracter politic, ci în primul rând are un caracter moral și se adresează adâncurilor noastre sufletești prin mijloace și argumente de ordin superior.

De aceea, cu iubire de mamă, Biserica, vă cheamă la o sărbătoare a păcii și a buneii învoiri.

Ceasul de față în special ne poruncește să ne strângem rândurile.

Când ne pândesc atâtea primejdii în afară, datori suntem să stăm în ajutorul înțeleptului nostru Suveran, ca să conducă destinul acestui neam spre limanuri fericite.

Și se cuvine, cu amândouă mâinile, să prindem cu toții gândul mântuitor al Suveranului și al sftenicilor Săi luminați, dovedind astfel lumii din afară, solidaritatea și unitatea noastră de oțel, capabile de a înfrunta orice amenințare.

Iubitul nostru Cler și Popor, ne vom întâlni deci cu toții la Alba Iulia, frați Români ardeleni, dela vlădică până la o-pincă, legați strâns în simțire de frăție românească, mai puternic și mai grăitor decât toate celelalte.

Veniți, în jurul arhipăstoriilor voștri.

Veniți cu sufletele larg deschise, ca să aducem închinare după datina strămoșească Celui ce este bunul și înțeleptul părinte al Țării, M. S. REGELE CAROL II.

Convinși că Renașterea Națională, pe care toți o dorim, va fi posibilă și va rămânea trainică numai dacă va fi așezată pe temelia elanurilor sufletelor noastre, noi îndemnăm pe fiii noștri sufletești, ca, ascultând de porunca conștiinței lor și de înalta poruncă a vremilor de azi, să vină la această mare sărbătoare a sufletului românesc.

Binecuvântarea noastră ar-

hierască să așeze în sufletele voastre pacea senină și să întărească inimile voastre întru dragostea de Neam, de Țară și REGE.

Data în reședințele noastre dela Sibiu și dela Blaj, în ziua de 18 Februarie 1939.

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului.

† ALEXANDRU

Mitropolit gr. catolic.

EVANGHELIA

Ioan 1, 43-51.

Multe necazuri ale vieții nu-i îngăduie fiecărui creștin să depună toată râvna pentru împlinirea riguroasă a postului. Dar oricum ar posti, fiecare creștin postește cu nădejdea, că în ziua Învierii — a celei din fiecare an și a celei de apoi — Cel ce a biruit moartea va rosti asupra lui sentința rostită despre Natanail: iată, nu ai vicleșug în suflet.

Aceasta e doar menirea postului să scoată vicleșugul din suflete și rodul vicleșugului — păcatul — din viața oamenilor.

Spre a-și putea îndeplini această misiune de renaștere sufletească, postul trebuie să ne găsească preocupați de aceleași gânduri evlavioase, cari îi frământau pe Natanail sub smochinul din grădină. Se retrăsese acolo spre a chibzuț asupra celei mai hotărâtoare probleme pentru viață. Semnele vremii, cuvintele Scripturii, vestile ce-i veneau din Galileia și din orașele Iudeii îi întăreau tot mai mult convingerea, că Mântuitorul s'a pogrât între oameni. Și când, chemat de Filip, s'a învrednicit să-L vadă față în față și din minunatele-I cuvinte s'a convins, să nici cel mai tainic gând nu-i poate fi ascuns, buzele fără vicleșug — căci fără vicleșug îi era sufletul — au rostit adevărul, care constituie peatra din capul unghiului a creștinătății: Tu ești fiul lui Dumnezeu.

Mai mult ca altădată, în timpul postului gândul nostru trebuie să se îndrepte spre mântuire și spre Mântuitorul. Dar nu numai în aceasta trebuie să ne asemănăm cu Nata-

nail. Ci, întocmai după cum Natanail a ascultat de cuvântul de chemare al Apostolului Filip, și noi suntem datori să ascultăm de cuvântul acelei dumnezeiești instituțiuni, care îndeplinește în lume munca Apostolilor, care deține tainele mântuirii și dreapta învățătură despre Mântuitorul, de Biserică.

Cea dintâi Duminecă din post, a lui Natanail, Biserica o numește Du-

mineca ortodoxiei. În mijlocul sfințelor noastre preocupări de mântuire cea mai trebuitoare hrană a sufletului e credința dreaptă.

Ea e fixată în dogmele și canoanele celor șapte sinoade ecumenice ale Bisericii dreptmăritoare. Nu există alt loc unde ar putea fi găsită.

De aceea începutul mântuirii îl constituie ascultarea de Biserică.

I. G.

Cum ne-au învrăjbit străinii.

— Un document elocvent. —

Parohia Bârla (prot. Bistriței) numără abia 200 suflete ortodoxe și cam atâtea uniute: fiecare având un preot și o biserică. Această dureroasă desmembrare la un număr așa de mic al sufletelor, deșteaptă în oricine un sentiment de înfrustrare și în mod involuntar caută cauza acestei stări. Ca și în general la actul uniției, așa și aici cauza nu stă în firea sau pornirea poporului de a se desmembra; ci în politica nefastă pentru noi a Habsburgilor și în interesul materialistic al unor slujitori ai Bisericii.

Azi când se pune la ordinea zilei dorința acestor poporeni de a se uni într-o singură Biserică și când fiecare caută să aibă adevărul de partea sa, lasă să urmeze copia raportului făcut la 7 Martie 1827 de către protopopul Alexandru Buzdug, din prilejul desbinării credincioșilor acestei parohii. Originalul se află în arhiva protopopiatului ortodox din Bistrița, anul 1827:

„Măria Ta Prealuminate Doamne Dne Episcop, Mie Preamilostive.

Cu plecăciune am de a înștiința Măriei tale precum că comisia de către I. K. Gubern încă la Noem. a. t. în treaba cercării fundușului de pământ din lăontru și din afară al Mater-Eclesii numite Bârla sau Barlad; cum? și dela cine s'ar fi dat? precum și pentru conșcribăluirea familiilor și a sufletelor neunite, și cari la unire ar voi a trece (la care s'au rânduit întru comisariș D. Silvester Ianoș și D. Sechai Ferentz) porun-

cită; încă acum numai la 21 Febr. c. v. au venit în fața locului poftind și pe Simoneti, și pe mine a fi de față și cercând comisia l-a pentru funduș, au arătat cei mai bătrâni din sat, că fundușul este dat dela D. possessori ai locului mai mult ca de 60 de ani — când satul iară tot neunit era; și l-au stăpânit popa satului neunit Blaga numit după a căruia moarte un ficior a lui — carele îi zicea roșu: s'au dus fără știrea satului la Episcopul unit dintrăcea vreme; și făcându-se numai Diacon au venit acasă, dară satul nu l-au primit nicidecum, și D. possessor ci scoțându-l din clejle afară au băgat în locul lui pe popa Petrea neunit și au slujit câtăva vreme la biserică, până ce odată chemându-l uniții la Masle în vecinul satul Sântioana, de unde — din porunca cuiva luându-l cătane între puști la dus la Năsăud arisțăluit și de acolo n'au scăpat până la vreo 6 săptămâni după ce s'au dat unit; și venind acasă și vrând a sluji la biserică ca neunit (că să tăgăduia a fi unit) înțelegând satul că s'au unit, nu l-au îngăduit nicidecum să intre în biserică; și așa au șezut în casa cea popească ca unit, și au hăsnuit el tot fundușul acela din grația Domnilor possessori neuniților dăruit (așa s'au arătat și la comisie; dară comisia pentru interesătie n'au scris așa) până la moarte fără popor; iară după moartea lui iară au băgat D. possessori pe popor neunit al satului în casă și în clejle în locul mortului, și au șazut acolo hăsnuind tot

fundușul vreo 24 sau 25 de ani, până ce la Mai a. t. 1826 au murit, și ficiorul lui de suflet Nechita Zeic s'au recomandeluit în locul lui... preot neunit la c. Scaun Episcopesc; de unde venind acasă Diacon, au alergat la protopopul unit Simoneti cu vro câțiva oameni; și după pofta acestora au și mers protopopul Simoneti cu 2 nemiși de Sic numai chemați la Bârla în fața locului — și eu n'am știut nimica până după aceea; precum la Iunie, sau Iulie a. t. să zic pe larg am fost reprezentăluit; unde umblând biraele prin sat strigând oamenii la casa birăului au scris o parte de oameni uniți; și după aceea vrând oamenii și curtea pe Diaconul Nechita acum unit a-l scoate din clejle afară; au grăbit Simoneti de-au trimis pe Diaconul Nechita cu capelanul său la Blaj și l-au făcut popă pe Bârla, însă până a veni Nechita ca popă dela Blaj, satul au scos pe muiera Nechitii cu tot ce au avut cu carul din casa cea popească în uliță, după aceea în ne-ființa protopopului Simoneti ajungând ponoslu la D. vicariș Nemiș la Năsăud și scriind acestăș la D. fibirăul, ca să nu îngăduie a o scoate din casă până la urmarea rânduelii dela I. Kr. Guber. unde ar fi dat lucrul în sus, au bătut D. fibirăul pe biraele dela Bârla, și au poruncit ca să bage pe muerea Nechitii iarăș decât în casa cea popească în clejle și așa până astăzi se află Nechita în clejle supt nădejde să amiruiască și dela I. K. Gubernium clejia și biserică (că biserică până acum este supt noi.)

Iară la conșcribăluirea familiilor și a sufletelor mai înainte de a se începe lucrul au zis D. Komisarș Silvester — la care era decretușul Gubern. — cătră mine de au auzit și administratorul Bălan și preoții dela Bidin și Deveceri; că la comisia aceasta poruncită de cătră I. Kr. Gubern. care acum se va spune cu gura sa unit, sau neunit; așa se va scrie în sus, și așa va rămăea; dară după ce au început a scrie familiile și sufletele, spuind și unul și altul din cei cari în conșcripția dela Iulie a. t. cu Simoneti și cu 2 nemiși făcută — uniți se afla scriși; că ei sunt neuniți, pe dâșii să nu-i scrie

nimenea uniți, fără numai neuniți, că așa sunt și așa voesc să fie neuniți; și au și scris vro câțiva, dară dacă au văzut că vin mai mulți și vreau mai dearândul să se scrie neuniți; n'au vrut a scrie mai încolo, zicând; că care s'au scris la conșcripția cea dintâi uniți, aceia nu pot acum a se întoarce neuniți, fără numai cu examenul de 6 săptămâni de către I. Kr. Gubernium îngăduit, dară dintâi au scris vro 3 sau 4 de cei în conșcripția dintâi uniți; dacă n'au fost slobod a scrie de aceea nici pe aceia să nu-i fi scris, dară n'au vrut a scrie, că au văzut că toți vreau a se scrie neuniți; și așa unii zicând una, alții alta; toți deodată fiind în casă (că nu io chemat câte pe unul numai pe rând în casă, cum am poftit noi) s'au făcut gâlceavă și larmă mare, în tindă și în casă plin de om fiind, ba au început a se și bate cu vărsare de sânge și a striga *tolvai*, și eșind comisarișii la dâșii să-i așaze (numai eu cu Simoneti am rămas în casă la masă) pe vro câțiva i-au trimis la birăul să se pună pe lanți; dară apoi luându-se în chezășia curții, am auzit după aceea că i-ar fi împăcat curtea.

Iară după ce s'au mulcomit vrajba au venit în casă din ceice era scriși dintâi cu Simoneti uniți; și au strigat că pe dâșii să nu-i scrii uniți, că toți vor fi neuniți cum au fost; numai popă să li se dea strein, să nu fie nice Nechita, nici feciorii Câmpanului; cu care și însuși Câmpanul dinpreună cu ceillalți cu toți s'au învoit; dară apoi comisarișii din cât au fost însemnat până aicea ceva impure; n'au vrut a scrie nimica mai mult, zicând D. comisariș Silvester, că ce este mai mult va lucra și va puriciălui acasă dacă va merge; și cu atâta s'au imprăștiat comisia iarăș pe acasă, pentru care dacă n'au lucrat în fața noastră să vedem, acasă nu știe ce vor lucra; și de nu va lucra așa cum s'au dat de către oameni înainte, de mi-a trimite cumva lucrul și mie spre iscălire, eu nu voi putea iscăli; că am îndoială de interesătie; *pentruce n'au înscris pentru fundușul Bisericii și pentru scrierea în sus a oamenilor în rândul satului, cum au spus fieștecarele cu gura sa și mai ales că D. comisarișii*

FOILETON

Locul de reședință al primilor oameni.

II. Paradisul biblic (Gen. 11. 8, 17) și tradițiile popoarelor păgâne.

După descifrarea inscripțiilor cuneiforme ale regelui Assurbanipal, descoperite de arheologii Layard și Sir Henry Rawlinson în palatul regelui Sennacherib din orașul Mosul, și a inscripțiilor din templul regelui Assunasirpal din ruinele dela Nimrud, o seamă de teologi protestanți fac dependentă descrierea biblică despre paradis de vechea tradiție asiro-babiloneană.⁷⁾ Problema „Babilonul și Biblia“ este pusă cu toată seriozitatea. Aceasta cu atât mai mult, cu cât patriarhul Avraam vine din ținutul Ur și cu cât poporul iudeu, precum rezultă din inscripțiile descoperite la 1887 în Tell el Amarna din Egipt, cultura babiloneană dominează dela Eufrat până la Nil.⁸⁾

Din vechiul Babilon ni s'au păstrat: a) Un cilindru sigil în care este imprimat un pom și două figuri omenești, de a dreapta și de a stânga lui. Figura din dreapta pare a fi de bărbat, cea din stânga de femeie. Inapoi a femeii este trasă o linie șerpuitoare, care reprezintă un șarpe.

b) O placă de marmoră în relief din Nimrud,

care reprezintă un pom sfânt, având de-adreapta și stânga doi herubimi într'aripați, cu capete de pasăre, cari culeg fructe, ce seamănă cu strugurii.⁹⁾

c) Povestirea dela Eridu, sediul cultului zeiței Ea, despre sf. Hain cu pomul Kiskanu, ale cărui ramuri sunt înzestrate cu puteri magice; povestirea din inscripția Gudea despre cei doi pomi vrăjiți din cerul lui Anu: pomul adevărului păzit de zeul Ningiszida și pomul vieții păzit de zeul Tamuz; povestirile despre pomul vieții, iarba vieții, apa vieții, untdelemnul vieții, mâncarea vieții din textele mitologice și magice; referatul epopeei lui Gilgames asupra muntelui cedrilor a lui Humbaba, ca sediu al zeilor, despre grădina zeilor pe malul mării cu pomul ei special, despre insula fericitilor în care nici nu poate intra, despre muntele Masu pe care se desfășoară un admirabil parc al zeilor.¹⁰⁾

Toate acestea sunt considerate de amintita teologie, ca reprezentând tradiția din care s'a inspirat autorul biblic.¹¹⁾ Ca răspuns citez câteva păreri asupra acestei probleme:

O aprofundare imparțială a epopeei lui Gilgames, care reprezintă concepția babiloneană despre viața religioasă, ne arată, că viața vecinică este un privilegiu al zeilor, de care omul nu este făcut părtaş. Și reprezentarea unui raiu la sfârșitul lumii este necunoscută la babiloneni. Viața după moarte este tristă, suportabilă numai pentru cei căzuți în luptă.¹²⁾ „Dacă în epopeea lui Gilgames se vor-

bește într'adevăr despre căderea în păcat, atunci o copie a povestirii biblice, de pe grobala expunere babiloneană, este o imposibilitate psihologică și estetică.“¹³⁾

„Ceva corășpunzător paradisiului biblic până azi nu s'a descoperit în tradiția nici unui popor: referitor la formele externe ale paradisiului sunt unele trăsături, cari ici colo au câte o paralelă, altele însă nici unde (precum este pomul cunoașterii). Referitor la conținut (ființa omului, nașterea păcatului), povestirea biblică stă singură, ca ceva cu totul deosebit. În această privință tradițiile nu ne oferă nici o asemănare, și peste tot în ele pulzează un alt duh.“¹⁴⁾

„Deși această importanță a expunerilor babilonene, nu este recunoscută, am putea totuși spune de acord cu Delitzsch: „N-ar trebui să stabilim o legătură între aceste chipuri vechi babilonene și povestirea biblică despre paradis?“ Da putem vedea aci niște reminiscențe din primele timpuri ale existenței omenești, cari în sf. Scriptură au găsit o înfățișare atât de admirabilă. Însă nu acesta este înțelesul pe care-l dă Delitzsch. Pentru el povestirea biblică este un mit, în care înălțimea spiritului Babilonean a îmbrăcat speculațiunea lui asupra originii păcatului pe Pământ, și care mai târziu a fost redat de iudei ca fapt istoric.“¹⁵⁾

Șirul teologilor apuseni și protestanți, cari se pronunță împotriva tezei panbabiloniștilor, este foarte

la popa Nechita și la c. protopop Simoneti au avut intervenția cu pită albă, cu carne și cu vin vechi din oraș adus și găini fripte (dară eu cu ai mei am fost mulțămît cu mălai și cu fasole, care oamenii cu drag ne-au pus înainte) și tocma pentru aceasta, căci s'au prepus interesate s'au pricinuit și turburarea între oameni, însă eu până la urmarea rânduiei cei dela sfârșit de cătră I. C. Gubernium am rânduit după cererea obștii un preot strein dela Sfântul să le slujască la sf. biserică și la lipsele lor, să nu aibă scădere nemica în mângăerea lor cea sufletească; și după suscrisa de cătră mine într-acesta chip pe larg făcută înștiințare cu plecaciune mă rog Milii Mării Tale, că să te milostivești a poruncii, ce s'ar părea Mării Tale a fi de lipsă mai incolo să lucreze și pe oameni în ce așteptare să fie să-i îndrepteze, între care cu toată supunerea sunt al Mării Tale

Rus-Borgo, 7 Martie 1827.

Cel mai mic slugă
Alexandru Buzdug,
protopop Bârgăului."

La toate aceste Episcopul Vasile Moga dă următoarea rezoluție:

„Dacă știi frăția ta precumcă nu s'au făcut și nu s'au scris cu ade-vărat precum iaste rândul cu fun-dușu Bisericii dela Bârla, și nici conscripția uniților și a neuniților nu s'au făcut după cum au spus oa-menii, de aicea urmează ca frăția ta să nu iscălești comisia aceea, sau și de-i iscăli-o încă să pui lângă iscăli-tură anume dearându dreptatea care ai văzut în facerea Comisii și a Cons-criptii, arătând de-ar fi lipsă de al doilea să se facă, prin alți Comisa-răși neinteresati, înțelegându-se de sine, că această însemnare vine de a se face în limba nemțească sau altă care e cunoscută la înaltele locuri, Sibiu 24/14 Martie 1827.

E. Vasile Moga.

Protopopul Al. Buzdug cerând o altă comisie, ea are instruirea cazu-lui în 30 Iunie 1830. Nu cunoaștem rezultatul anchetei, fapt e, că o parte mică au fost siliți a rămânea uniți până azi. Cauza acestei desbinări e clară și urmașii de azi din Bârla n'au decât să șteargă această for-țată părăsire a Bisericii strămoșești și să fie toți una: căci așa au fost totdeauna în vechime.

Pr. T. CIURUȘ

Pentru ridicarea satelor.

Serviciul Social a fos pus în a-plicare în toată țara începând din ziua de 18 Ianuarie. Un comunicat oficial precizează că acțiunea noii instituțiuni se va desfășura în direcția următoarelor preocupări: cămine cul-turale, cursuri și școli țărănești, munca la sate și coordonarea lucrărilor con-sacrate cunoașterii țării și neamului.

Scopul esențial al activității Ser-viciului Social este ridicarea satelor.

Inițiativelor disperate de până a-cum le urmează o acțiune organi-zată, îndrumată pe calea cea mai bună și îndreptând cele mai opti-miste așteptări.

O experiență plină de învățămînt, care, într'un cadru mai modest, a dat și rezultate, a fost acțiunea pe

teren a echipelor regale studențești, din ultimii ani.

Conceptia acestui sistem de ac-tivitate pe teren a unor echipe care să grupeze toate specialitățile de pre-ocupare, pe cercetătorul de sociolo-gie alături de studentul agronom, de studentul medic, de studentul farma-cist, într'un sat, pe timp de vacanță, aparține Fundației „Principele Carol“.

La apelul acestei instituțiuni tine-retul universitar a răspuns cu entu-siasm, oferindu-și generos serviciile.

Acțiunea, cu caracter de expe-riență, s'a desfășurat într'un cadru restrâns.

Satele care au avut însă parte de a găzdui o echipă regală studen-țească au putut aprecia toate foloa-sele acestei inițiative.

O consultație medicală dată la timp, un medicament care se oferă bolnavului ca nădejde de tămăduire, un sfat bun, o îndrumare dată agri-cultorului, care pune truda brațelor lui în exploatarea pământului, dar nu și lumina învățaturii de carte, o șe-zătoare populară organizată într'un ceas de răgaz, au fost atâtea bine-faceri pentru fiecare țaran în parte, pentru comunitatea satului.

Asupra satelor românești se abă-tuseră toate ravagiile politicianismu-lui. Pe urma demagogiei electorale care se întrecea în promisiuni, nu a rămas decât desnădejdea în suflete și o stare de lucruri îngrijorătoare.

În preocuparea clasei guvernante n'a fost o acțiune de ridicare eco-nomică a satelor, de îmbunătățire a vieții țaranului.

Starea sănătății populației rurale a fost cercetată pentru prima oară abia în cadrul ofensivei sanitare de anul trecut.

A fost necesară reforma întregii organizații de stat, chibzuită de Su-veran în Înalta Lui Înțelepciune, pen-tru ca și satul românesc să intre în preocuparea guvernului responsabil ca așezare de viață românească și nu ca simplu despărțămînt electoral.

Pentru ridicarea satelor s'a insti-tuit acum Serviciul Social.

Fruct al experienței echipelor re-gale studențești, acțiune generalizată în toată țara, noua instituțiune, pusă în cele mai bune condițiuni de funcționare, având la îndemână aportul de muncă și de jertfă al tuturor ab-solvenților universităților și școlilor superioare sau speciale, al preoților și școlilor superioare corpului di-dactic, funcționarilor administrațivi și tuturor profesioniștilor salariați de Stat sau de unitățile administrative, putând să conteze pe concursul ne-preocupat al autorității de Stat dar și al populației, — are în fața ei un câmp larg de activitate. Înaltul pa-

tronaj al Suveranului este cheazășia de rodnicie a activității care se inau-gurează.

Pentru ridicarea satelor se mobi-lizează toate bunăvoințele, toate e-nergiile creatoare. Serviciul Social este un nou apostolat de muncă.

† Pr. Grigorie Nicola.

S'a stins din viață un preot vred-nic și bun român...

Potrivită caracterizare pentru a schișa personalitatea celui ce a fost preotul Grigorie Nicola din Vidra-Moșilor.

A fost — căci astăzi n-a mai ră-mas în urma lui decât o mare de la-crimi, întinsă și adâncă cât durerea familiei, una cu jalea din sufletele păstoriiilor. Și încă ceva. Mormântul tăcut, colțuros și aspru ca viața cel-lor pe cari i-a păstorit cu vrednicie și abnegațiune vreme de 36 ani și cu necazurile cărora s'a identificat.

Căci așa a păstorit „părintele Gli-goriță“ — a suferit cu cei ce sufe-reau, a plâns alături de cei ce-și plîngeau greul soartei și risipind o viață întreagă fărăme din sufletul său: hrană duhovnicească și românească urmașilor întru vitejie dela 1784 și 1848.

Suflet de elită, modest, tăcut, ca-racter integru, oricând la datorie și pătruns adânc de simțul realității — acesta a fost preotul Gr. Nicola.

Epopoea Moșilor cântată până mai ieri — în fraze ditirambice — pe la toate praznicile naționale, îl întrista de-a-dreptul: „Moșul infometează și ea nu satură, Moșul degenerază și ea nu înlătură mizeria, nici sărăcia“. Așa vorbea cu amărăciune în glas descendentul direct al lui *Horea Ursu Nicola* din Arada și nepotul lui *Avram Iancu* din Vidra. Căci el era cel mai autentic urmaș în sângele căruia clocotea năvalnic dârzenia u-

lung. Evident este riscat pentru un teolog și om de știință, obicinuit a privi un text sfânt nu nu-mai la suprafață, din câteva note secundare de asemănare, a face dependent textul biblic de niște povestiri păgâne.

Nici tradițiile fenicienilor și canaanitenilor nu ne dau un chip clar despre paradis. Din „Diony-siea sive Bacchia a lui Nonnus din Panopolis și din cosmogonia fenicienilor redusă la Philo din Byblos, păstrată de Eusebiu din Cesarea, se poate concluda că fenicienii și canaanitenii încă aveau o tradiție despre raiu și despre o epocă de aur.

Probabil și ideile semințiilor islamite-arabe, în special cele privitoare la țara lui Baal și Hima, sunt înrudite cu reprezentările despre raiu.

Tradițiile islamice sunt dependente de Biblie, de legendele iudaice și de gnosa orientală, au prea puțin colorit de originalitate, de aceea nici nu pot fi luate în considerare.

Nici egiptenii vechi nu au o povestire în-chegată despre raiu, însă au o seamă din elemen-tele ei precum: conviețuirea prietenească dintre zei și oameni (deg. Atum cu oamenii în timpuri străvechi, epoca de aur sub domnia lui Osiris); insulele celor fericiți; câmpia celor fericiți (cu po-mul vieții); împărăția morților în ceriuri.

Rigvedele inzilor cunosc o prosperitate gene-rală la începutul existenței omenirii, o viață a oa-menilor plină de înțelepciune, de dreptate, într'o

comuniune perfectă cu zeii. Epopeea Mahabharata descrie muntele paradisiac Meru (mijlocul Pămân-tului), este așezat în nord, ascunde plante de ori-gine cerească, pomi cu fructe minunate, marile râuri ale lumii aducătoare de binecuvântare. Omul străvechiu Jama este stăpân al împărăției morților, care este închisă ca Elysium în sfera luminii și învață pe oameni asupra drumului nemuririi, care se dă prin beutura Soma.

Și Brahmanismul are un munte paradisiac. Buddhismul indic vorbește despre un paradis al celor fericiți situat în vest.

Iranii presupun, precum rezultă din Avesta mai nouă, o epocă de aur sub domnia lui Jima (nemurirea omului și animalelor, o puternică în-mulțire, grădini uriașe). Vendidad cunoaște „un loc al farmecului“ cu pomi vindecători, un lac și cei doi pomi. În special pomul Haoma împrumută ne-murire, înțelepciune, cunoaștere și putere împo-triva puterilor răului. În epoca eroică a iranilor este pairidaeza, ca loc al celor fericiți. Paradisul dela sfârșitul veacurilor va fi instituit în mileniul al 4-lea prin Zarathustra și va fi desăvârșit de Saoschjant prin restabilirea timpului străvechiu.

La Greci au asemănări cu paradisul, Elysium (nici o moarte, nici o suferință): insulele și câm-piile celor fericiți (așezate dincolo și sub ocean, nici un necaz, de 3 ori anual roadele pământului); grădinile Hesperidelor (țara zeilor cu mese de aur,

cari întrețin nemurirea zeilor) Hiperborele (trăind în nord în liniște fericită și lumină vecinică, în serviciul lui Apollo), timpul de aur al lui Pro-metheu și Pandora.

La romani trăește reprezentarea epocii de aur (pace vecinică, rodnicia pământului fără muncă, daruri ale naturii: lapte, nectar și miere).

Celții știu despre o țară a zeilor, sub apă, sau o țară apărută deodată pe Pământ, a cărei intrare duce prin neguri, și care este de o frumu-sețe minunată, ascunde pomi supranaturali și e plină de muzică; acolo au loc ospete ale nemu-ririi; iar locuitorilor ei, cari sunt numai zei, greu le este permisă intrarea muritorilor, le este pregă-tită fericirea.

La Germani ca loc de reședință al omenirii străvechi este considerat Midgarth. În Asgarah trăesc zei epoca lor de aur, unde mănâncă din me-rele nemuririi. Se vorbește și de pacea celor fericiți a timpurilor străvechi. Iggdrasil de care de-pinde viața și soarta întregii lumi, precum și spe-cialul pom protector, de care este legată viața sin-guritelor familii și neamuri, pot fi socotiți drept un fel de pomi ai vieții.

(Va urma)

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIAȚA ILUSTRATĂ“ ■ ■

nuia și vitejia celui alt: amândoi făuritori de epocă în sfânta noastră Istorie națională.

...Și acum, părinte Gligoriță, din înălțimile senine și fără margini ale Cerului — loc hărăzit din vecinicie sufletelor blânde — privește în a-

dâncul inimilor noastre, a celor ce ți-am fost tovarăși de păstorie duhovnicească și citește: citește întreaga noastră durere și jale, citește amarul și lacrimile noastre innăbușite și vei înțelege cât te-am iubit și cât te-am stimat.

Pr. DIODOR TODEA

INFORMAȚIUNI

Sărbătoarea Constituției.

Luni în 27 Februarie se împlinește un an dela promulgarea Constituției Regele Carol II. Faptul acesta se va sărbători cu toată importanța cuvenită în această zi și la Alba-Iulia, unde se va ține o mare adunare națională, la care vor lua parte și arhierii Bisericii noastre precum și alte personalități distinse ale vieții noastre publice. — Dela această adunare nu pot lipsi nici slujitorii bisericii noastre. Îndemnăm deci pe preoții noștri, cari au posibilitatea, să se prezinte la adunare. În special preoții din jurul Alba-Iuliei vor lua parte însoțiți de un număr cât mai considerabil de enoriași din parohiile lor, pentruca să se poată desfășura și această serbare în cadre excepționale, așa cum s'au desfășurat și în trecut toate festivitățile noastre naționale.

În fruntea foii noastre publicăm impresionanta chemare făcută în această privință de I. P. S. Sa Nicolae, Mitropolitul ortodox al Ardealului și de I. P. S. Sa Alexandru, Mitropolitul Bisericii române unite.

Duminecă 26 Febr. a. c. ora 11.45 a. m. P. S. Episcop Nicolae Colan va rosti o conferință publică despre „Ortodoxie și Renașterea Națională”, în sala Teatrului Național din Cluj inaugurând ciclul organizat de către Soc. Femeilor Ortodoxe și Secția Eparhială a Frăției Ortodoxe Române.

Concediul I. P. S. S. Patriarhul Miron. I. P. S. S. Patriarhul Dr. Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri, deplin însănătoșit, după gripa de care a suferit, va pleca încurând în sudul Franței sau în Italia pentru odihnă recomandată de medici. I. P. S. S. Patriarhul va rămâne în străinătate o lună. Îi dorim deplină însănătoșire.

Un dar meritat. „Gazeta Transilvaniei” din Brașov, a primit sub formă de donație din partea Statului imobilul unde era situată redacția, administrația și tipografia ziarului. Donația făcută este un semn al recunoștinței pentru activitatea națională desfășurată o sută de ani, cu mult elan și patriotism în slujba Țării și a Neamului.

Audiențele la Ministerul Cultelor. Se aduce la cunoștință tuturor celor interesați că d-l N. Zigre, ministrul cultelor și artelor, primește numai Marți și Joi, dela 11-1 jum. iar cei ce solicită audiențe, vor trebui să se anunțe din vreme directorului de cabinet, declarând totodată și motivul audienței. Orice cerere pentru altă zi nu va fi luată în considerație.

Titluri greșite. P. S. Episcop Iuliu Hossu, în circulara dată preoților parohii ai Eparhiei sale, cu ocazia încetării din viață a Papei Piu al XI-lea i-a acordat surprinzătoarea titlatură de „Cap a toată creștinătatea”. Nu putem admite astfel de titlaturi eronate, atâta vreme cât știm că există cinci Patriarhi ecumenici: de Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiohia și Ierusalim — și deci nu se poate concentra pe capul unuia din ei, oricât de meritos ar fi fost și chiar în momentele de durere ale despărțirii sale de cele lumesti, întreaga moștenire spirituală apostolică.

Bulgarii în F. R. N. După germani și maghiari au venit și bulgarii să se încadreze în Frontul renașterii naționale, încheind un acord în acest sens cu organele conducătoare ale noii organizații politice. Este un act de cuminenție, ce va pune capăt agitațiilor unei minorități, instigată de peste hotare. Astfel relațiile de bună vecinătate cu Bulgaria nu vor mai întâmpina piedecile din trecut. Pacificând toate minoritățile de seamă, România se afirmă ca un stat de ordine și de pace în frământarea europeană de astăzi. Ceea ce îi ridică prestigiul și importanța în viața internațională.

Germania pe cale de a denunța Concordatul. Revista „National-Sozialistische Monatshefte” editată de cunoscutul reformator religios Alfred Rosenberg, a luat atitudine din ce în ce mai categorică împotriva Concordatului, calificându-l ca „un document depășit de evoluție și purtând pecetea spiritului constituției din Weimar respinsă de național-socialism”. Aceste comentarii aruncă o lumină vie asupra tendințelor actuale ale celui de al III-lea Reich, cari duc evident la o eliberare de un acord, care nu dă satisfacție cercurilor religioase germane.

Dela Muzeul eparhial. D-nul primpretor Gheorghe Colan a donat Muzeului eparhial 15 imprimate, conținând comunicate oficiale din 1849, semnate de L. B. de Wohlgemuth, guvernatorul Ardealului.

Cursa înarmărilor. Conformându-se sănătoasei tradiții, că cel ce vrea pace să se pregătească de războiu, Anglia și-a votat un buget ce întrece cu 270 milioane lire sterline bugetul anului expirat. Intreaga presă susține acțiunea guvernului, opinia publică britanică fiind convinsă că o Anglie puternică va tăia avântul războinic al popoarelor, ce vor să alunge omenirea iar în haosul unei conflagrații mondiale.

„Cartea albă” publicată de guvern și care cuprinde date asupra puterii armate engleze, precizează că în 1939-40, flota de războiu va fi sporită cu 60 unități, totalizând 10 mii tone. În anul trecut s'au înrolat 37.000 recruți, de trei ori mai mulți ca în 1937. Au fost înființate 12 noi școli de aviație și alte trei vor fi gata în curând. Cursurile au fost urmate de 2500 viitori piloți militari,

iar în curând vor fi gata adăposturi pentru 10 milioane oameni, făcute din oțel.

Acest ritm viguros de înarmare a provocat neliniște și în alte țări. Italia a hotărât și ea sporirea cheltuielilor.

Aviz. Direcțiunea Publicității din Subsecretariatul de Stat al Propagandei pune în vedere tuturor particularilor și instituțiilor particulare, că toate cererile ce-i sunt adresate trebuiesc să fie timbrate (8+1). Celor netimbrate sau insuficient timbrate nu le va da curs, decât dacă se va plăti taxa indoită, prin aplicarea de timbre mobile, conform art. 41 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice.

Câți refugiați spanioli sunt în Franța. D-l Missler, președintele comisiei externe a Camerei franceze a declarat că totalul refugiaților spanioli în Franța se ridică la circa 340.000, dintre cari 160.000 civili și 180.000 militari. S'au ivit cazuri de agitații și atentate teroriste bolșevice. Un motiv mai mult ca Franța să stăruie pentru predarea imediată a republicanilor, ca războiul civil să ia sfârșit și refugiații să se întoarcă la vetrele lor.

Asociația clerului Andrei Șaguna
Secția Cluj

Nr. 5-1939

Comunicat.

Potrivit § 6 din „Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor”: în cursul postului sfințelor Paști se vor ține adunările ordinare ale despărțămintelor.

PROGRAMUL ADUNĂRII
e următorul:

Ziua I a. m.:

1. Invocarea Duhului Sfânt (Doxologie).
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raportul asupra activității pas-torale și a cercurilor religioase în 1938.
4. Dare de seamă asupra activității despărțământului pe 1938.
5. Alegerea alor doi delegați pe lângă președinte, la secție și la con-gresul viitor.
6. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.
7. Propuneri.

După masă și a II-a zi:

Se întocmesc misiuni interne cu mărturisirea și cuminecarea preoților, a profesorilor preoți, a abs. de teologie și funcționarilor bisericești.

Pentru meditația de pregătire înainte de mărturisire, recomandăm următoarele texte:

1. „Eu te-am preamărit pe Tine pe sământ; lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit” (Ioan 17, 4).
2. „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd impodobită. Și îmbrăcăminte nu am ca să intru întrânsa: Luminează-mi haina sufletului meu, Dă-tătorule de lumină, și mă mântuește” (Svetilna din Săpt. Pat.)

Înainte de sfânta împărtășanie:

1. „Socotiți-vă că sânteti morți față de păcat, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru” (Romani 6, 11).
2. „Pahar biserica a câștigat coasta Ta cea purtătoare de viață, din care a izvorit nouă indoit izvorul iertării și al cunoștinței: spre închipuirea celei vechi și celei noi a amânduror legilor, Mântuitorul nostru” (Can. din a 5-a săpt. a Pat.)

Preacucernicii Părinți prezenți ai despărțământelor, vor desemna din

bună vreme referenți la proiectele despre activitate pastorală a preoțimii și a cercurilor religioase. Asemenea se vor designa referenți pentru meditații.

Notă: În despărțămintele în cari nu s'ar putea ține adunarea în două zile, P. C. președinți vor întocmi programul de mai sus pentru o singură zi, având preoții să-și facă mărturisirea dimineața înainte de sf. Liturgie. Vor lua parte la adunare toți preoții. Președinții vor face apoi cu-venitul raport.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 8964/1938.

Dumineca ortodoxiei.

Potrivit rânduelilor noastre bisericești Dumineca primă din post este consacrată ca Duminecă a ortodoxiei.

Aducând aceasta aminte preoților noștri, dispunem ca preoții noștri din toate parohiile, în înțelegere cu FOR-ul și cu Reuniunile femeilor ortodoxe și eventual și alte instituții culturale locale, să organizeze cuvenita prăznuire a zilei acesteia. Preoții vor servi sf. Liturgie, vor rosti o predică în legătură cu importanța zilei, iar pentru după masă vor întocmi un program de serbare cu o conferință și alte manifestații ale tineretului din parohie.

Consiliul eparhial.

Nr. 9110/1938.

Preoțimea în serviciul social al neamului.

Sub prezidiul d-lui profesor D. Gusti s'au pus bazele serviciului social, aprobat de M. S. Regele, pentru promovarea și coordonarea tuturor problemelor culturale și sociale ale României. În cadrele acestui așezământ social s'a înglobat și vechea noastră instituție culturală „Astra” din Ardeal. În ședința ținută în săptămâna trecută al Sibiu s'au fixat problemele și cadrele de activitate ale Astei în legătură cu noua instituție. Cum preoții noștri au fost și în trecut cei mai devotați colaboratori ai Astei, este de datoria lor ca să-și dea toată contribuția la organizarea cea nouă, având în vedere că serviciul social îmbrățișează un teren mult mai complex al vieții noastre publice românești.

De aceea îndrumăm pe preoții noștri ca să dea tot concursul, precum l-au dat și Astei, cu tot devotamentul și cu toată dragostea de muncă noului așezământ de cultură, combinat acum cu „Astra”, în interesul binepriceput al propășirii poporului nostru românesc.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.